

نه درسی
کارفرمایان
از
پدرخوانده

محمد آرنگ

ده درس کارگردانی از پدر خوانده

محمد ارژنگ

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۱، شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

طراح جلد: مهدی آریان

ویراستار: محمدناصر احدی

قیمت: ۱۱۰/۰۰۰ تومان

لینتوکی افی و چاپ: صدف

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۰۴۰۹۹-۴

در این کتاب آملای و ان گیل بر اساس دستور خط فرهنگستان زبان و ادب فارسی است.

حقوق چاپ و نشر برای انتشارات ساقی محفوظ است.

ارژنگ، محمد، ۱۳۵۰ -

عنوان و نام پدیدآور: ده درس کارگردانی از پدرخوانده / محمد ارژنگ؛ ویراستار محمدناصر احدی.

مشخصات نشر: تهران: ساقی، ۱۴۰۱، ۳۱۲ ص.

ISBN: 978-622-6112-99-4

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۹۱ - ۲۹۲.

یادداشت: نمایه.

موضوع: سینما -- تهیه و کارگردانی

Motion pictures -- Production and direction

موضوع: پدرخوانده (فیلم) / Godfather (Motion picture)

رده بندی کنگره: PN۱۹۹۵/۹

رده بندی دیویی: ۷۹۱/۴۳۰۲۳۳

شماره کتابشناسی ملی: ۸۸۱۲۱۳۶

دفتر: ۸۸۸۰۴۸۴۶، فروشگاه: ۸۸۸۹۷۸۱۴، پخش: ۸۸۸۵۳۹۰۸

نشانی: تهران، میدان فردوسی، خیابان شهید سپهبد قرنی، شماره ۱۶

www.Saghi.ir

۷		سپاسگزاری
۹		پیشگفتار
۱۱		دو نکته در باب معنا سازی
۱۳		درس اول - قاب بندی فقط برای ایجاد ترکیب بندی نیست
۵۵		درس دوم - میز انسن فقط جابه جا کردن بازیگر نیست
۸۹		درس سوم - حرکت دوربین فقط برای حفظ قاب نیست
۱۱۷		درس چهارم - نور پردازی فقط روشن کردن صحنه نیست
۱۳۹		درس پنجم - فضا عنصری جدا از فیلم نیست
۱۶۹		درس ششم - تضاد منحصر به عناصری محدود نیست
۱۹۱		درس هفتم - صدا عنصری الحاق شده به فیلم نیست
۲۱۵		درس هشتم - هیچ شخصیتی در فیلم بدون معرفی نیست
۲۴۱		درس نهم - اهمیت هر صحنه فقط در میانه آن نیست
۲۶۵		درس دهم - کار تدوین فقط برش زدن نیست
۲۹۱		منابع
۲۹۳		شخصیت های فیلم
۲۹۹		اعلام

پیشگفتار

این کتاب تلاش دارد درس‌ها و تمهیداتی را از کارگردانی فیلم با مثال‌هایی از فیلم مشهور پدرخوانده (قسمت اول) پیش چشم بگذارد. با آنکه این کتاب درباره کارگردانی است، اما در موافقی که در آن تمهیدی به کسی نسبت داده شده، بیشتر سعی شده است از عنوان «فیلمساز» استفاده شود، چون بسیاری از تصمیمات گرفته شده در یک فیلم ما حاصل همفکری چند نفر است و همیشه نمی‌توان یک نفر را مسئول آن دانست. از این گذشته ما نمی‌دانیم در مورد آن انتخاب خاصی که درباره اش حرف می‌زنیم، چه کسی بوده که پیشنهاد ابتدایی را داده یا تصمیم نهایی را گرفته است. از این رو در این کتاب واژه «فیلمساز» به کار رفته است که می‌تواند به صورت عمومی به همه عوامل فیلم اطلاق شود. این عنوان مانند عنوان «قانونگذار» در متون حقوقی است که الزاماً به یک نفر اشاره ندارد؛ بلکه می‌تواند به گروهی حقوقدان اشاره داشته باشد.

برخی صحنه‌ها در فیلم هستند که در این کتاب چند بار به آن‌ها اشاره شده اند و هر بار درباره تمهیدی متفاوت در آن صحنه صحبت شده است. شاید می‌شد که نمونه‌های متنوعی را یافت و به مثال‌های تکراری نپرداخت، اما ترجیح بر این بوده است که همین

مثال‌های تکراری آورده شوند تا نشان دهند که آن صحنه، کارکردی تک‌بُعدی نداشته است. از این مثال‌ها می‌توان این درس را آموخت که بنایست هر بخش از یک فیلم صرفاً برای مقصودی خاص به نمایش گذاشته شود؛ بلکه برعکس، صحنه‌های مختلف یک فیلم باید کارکردهای چندوجهی داشته باشند.

همه می‌دانیم که پدر خوانده فیلم ماندگاری است، اما آیا فیلم بی‌نقصی هم هست؟ قطعاً خیر. پس چه چیز باعث شده است که در این کتاب به آن بپردازیم؟ پاسخ روشن است: علت نگارش این کتاب نه بی‌نقصی و نه ماندگاری پدر خوانده است. علت این است که این فیلم درس‌های زیادی برای آموختن دارد و همین درس‌ها سبب شده است که ماندگار شود و شاید، به زعم برخی، بی‌نقص به نظر آید. این کتاب در پی تقدیس و تکریم پدر خوانده نیست، به دنبال یافتن نقاط ضعف آن هم نیست. اصولاً این کتاب در پی اثبات هیچ چیز نیست. این کتاب در پی آن است تا درس‌هایی را در حوزه فیلم‌سازی از ورای فیلمی مشهور و تاریخی به مخاطب عرضه کند. به همین دلیل هم بیشتر به نقاط قوت آن پرداخته شده است؛ چرا که به قاعده می‌توان از آن‌ها درس بیشتری آموخت. این کتاب می‌خواهد به اهالی سینما کمک کند تا این درس‌ها را برای فیلم‌های‌شان به کار ببرند و به تماشاگران علاقه‌مند یاری رساند تا لذت تماشای این فیلم (و هر فیلم دیگری) برای‌شان چند برابر شود.

با وجودی که سعی کرده‌ام از تجربه کتاب‌های مشابهی که ترجمه کرده‌ام درس بگیرم، اما از آنجا که نمونه تألیفی چنین کتابی به زبان فارسی تا کنون وجود نداشته، این تلاش نخستین بی‌شک با کم و کاست‌هایی همراه است. گوش‌دهای شما علاقه‌مندان سینما و پدر خوانده کمک خواهند کرد تا در تلاش‌های بعدی آثاری باندام‌تر به شما عرضه شود.

محمد ارژنگ

۵ دسامبر ۲۰۱۹

مونترآل

marzhang@gmail.com